

Toponímia dels veïnats de Cassà de la Selva

DOLORS GRAU
JOAQUIM MUNDET

Arxiu Municipal de Cassà de la Selva. Grup de Recerca i d'Estudis Cassanencs

Quaderns de la Selva, 23 (2011), 125-134

Resum: Es dona notícia del projecte patrocinat per l'Ajuntament de Cassà de la Selva, a càrrec del Grup de Recerca d'Estudis Cassanencs. L'objectiu d'aquest treball ha estat obtenir una compilació dels topònims del municipi (tant els històrics com els actuals) per mitjà de la documentació, les entrevistes amb la gent del terror, i el treball de camp. S'elabora una fitxa individual per a cada topònim i es difon al gran públic per mitjà de publicacions agrupades per veïnats i completades per plànols de situació i material audiovisual.

Paraules clau: onomàstica, Cassà de la Selva, toponímia, antropologia, veïnat.

Abstract: *The text presents the project sponsored by the town of Cassà de la Selva and made by Grup de Recerca d'Estudis Cassanencs. The objective of this study was to obtain a collect of toponyms of the town (both historical and current) through documents, interviews with people in the neighborhood and fieldwork. The researchers involved in the project generate an individual record for each place name and the information gathered is disseminated to the public through publications grouped by neighborhoods and completed by location plans and audiovisual material.*

Keywords: *onomastics, Cassà de la Selva, toponymy, anthropology, neighborhood.*

Centre
d'Estudis
Selvatans

El projecte que presentem en aquesta comunicació –patrocinat per l'Ajuntament de Cassà de la Selva i encapçalat per Joaquim Mundet en representació del Grup de Recerca d'Estudis Cassanencs– reuneix el treball de camp i la investigació documental amb l'objectiu d'aplegar els noms, tant històrics com actuals, de camps, cases, rius i rieres i dels accidents geogràfics cassanencs, datar-los, documentar-los i sistematitzar-los i arribar a reconèixer l'evolució del paisatge cassanenc al llarg dels segles per mitjà dels topònims.

D'entrada, hom va idear una fitxa genèrica per a cada topònim que sistematitzava les dades obtingudes en la recerca, després de contrastar els resultats del treball de camp —fet per mitjà d'entrevistes a persones vinculades al territori objecte d'estudi i amb la visualització dels llocs *in situ*— amb els resultats de la investigació documental, en arxius tant privats com públics.

La tasca a realitzar resultà ingent i inabastable en un termini curt de temps. Després de debatre la possibilitat d'executar-la es va creure viable estructurar el projecte a partir de volums independents dedicats als veïnats de Cassà i que es poguessin difondre al públic mitjançant una col·lecció de llibres. D'aquesta manera, difonent parcialment la recerca, manteníem el tremp necessari per afrontar cada estudi com un nou repte i evitar així el desencís que provoca afrontar un treball molt llarg en el temps.

Des de l'Ajuntament de Cassà de la Selva es va iniciar una col·lecció sota el nom de *Toponímia de Cassà de la Selva* per aixoplugar aquesta recerca i amb la previsió inicial de publicar nou volums, vuit de dedicats als veïnats (Esclet, Llebrers, Matamala, Mont-roig i Mosqueroles, Sangosta, Serinyà, Serres i Verneda) i el novè dedicat al termener i als camins i carreteres que creuen el municipi. Fins ara han aparegut els volums corresponents als veïnats de Llebrers i de Sangosta. En total s'han recuperat 279 topònims pel que fa al primer i 412 pel que fa al segon.

A banda d'aquesta recuperació, el que volíem és que el treball arribés al màxim nombre possible de població, per tant volíem transformar un treball eminentment erudit en un treball de divulgació i aquí la tasca dels dissenyadors gràfics i la dels autors de les imatges varen tenir una gran importància. El gruix de cada volum està format per les fitxes individuals de cadascun dels topònims, sempre que es podia amb la inclusió d'una imatge i d'un esquema de situació del topònim respecte del veïnat. L'apartat de les fitxes va precedir d'un text introductori que ajuda a comprendre l'evolució del veïnat des d'un ampli espectre (paisatge, història); d'un índex de topònims i d'una classificació d'aquests que segueix l'esquema proposat per Joan Tort en la seva obra *La toponímia del Baix Camp* (2002). Cadascun dels volums es complementa amb un ortofomapa on se situen els topònims i a partir del volum II amb material audiovisual.

El disseny de la col·lecció ha anat a càrrec de l'empresa cassanenca Àngel Madrià, la impressió es fa a Palahi Arts Gràfiques, les fotografies aèries les ha fet Bon Vent Empordà i la producció del DVD que acompanya la col·lecció, a partir del segon volum, l'ha realitzat el també cassanenc Narcís Ribalta.

Les presentacions que s'han fet dels dos volums, a càrrec del doctor en història Elvis Mallorquí, han estat multitudinàries, prop d'un centenar de persones en cadascuna. Aquestes s'han fet a l'aire lliure; la primera, davant de can Bargalló, al veïnat de Llebrers, seguida d'una visita a un lloc emblemàtic del veïnat, la roca de les Trenta Creus; la segona, davant la capella del Remei, al veïnat de Sangosta, seguida també d'un itinerari guiat pel veïnat.

La col·lecció també ha merescut tres ressenyes l'any 2007. Una ressenya de Rosa M. Gil i Tort en el número 243 de la *Revista de Girona* i dues d'Elvis Mallorquí, l'una en el número 11 de la revista *Gavarres* i l'altra en el vol. 19 de *Quaderns de la Selva*.

Gènesi i desenvolupament del treball

Impulsat per la regidoria de cultura de Cassà de la Selva i per l'Arxiu Municipal, s'ha anat formant el Grup de Recerca d'Estudis Cassanencs (GREC) del qual formen part diverses persones interessades a aprofundir en el coneixement històric, cultural i altres temes d'interès relacionats amb la població. La recerca toponímica s'inicià quan, durant les trobades periòdiques que es fan a les oficines de l'Arxiu (en què s'informa sobre l'estat dels diferents temes treballats), hom proposà la conveniència de fer un recull, el més exhaustiu possible, de tots els topònims del terme municipal, com s'ha fet en moltes altres poblacions, semblants i més petites que la nostra. Algunes persones s'interessaren pel tema i es debaté sobre la manera d'enfocar-lo.

El terme municipal de Cassà de la Selva supera els 45 km² i té, doncs, una extensió considerable, amb una orografia complexa, ja que la banda septentrional i nord-oriental s'endinsa en el massís de les Gavarres, mentre que davant d'aquesta zona muntanyosa s'estén vers migdia i ponent un zona relativament plana que més enllà dels límits municipals es perd dins la plana selvatana. El terme està format pel nucli municipal, situat gairebé al centre d'aquest territori, i per nou amplis veïnats, tots amb masies disperses, al seu entorn.

Debatut el tema, tothom veié clar que, per anar treballant en la recerca de topònims del nostre municipi, la millor manera de realitzar-ho, era utilitzar les demarcacions veïnals com a marc de referència. La feina, es va creure, seria més eficient i còmoda ja que així quedaria concentrada en una superfície molt més reduïda, amb l'avantatge que no caldria desplaçar-se ni dispersar-se per tot l'ampli territori municipal. Fer-ho d'aquesta manera permetria obtenir resultats parcials amb més rapidesa. Una altra valoració contemplada va ser que, si hi havia prou persones interessades, es podrien fer diversos grups cadascun dels quals podria ocupar-se de recollir els topònims d'un veïnat diferent; així, amb la tasca compartida, hi hauria una reducció de temps a l'hora de completar el projecte.

Clarificades, doncs, les àrees de treball s'escolli per començar la banda nord occidental ocupada pel territori del veïnat de Llebrers. Els qui ens comprometem

a tirar endavant el projecte, ens semblà que el més adient era contactar amb els veïns del veïnat i assabentar-los del nostre desig de fer un treball que recollís els noms amb què es denominaven els diferents indrets ubicats dins la demarcació a la qual pertanyien. Vàrem visitar personalment els habitants de les masies explicant-los què intentàvem fer i en què consistiria el treball sobre el veïnat, i els lliuràvem al mateix temps un full explicatiu, on figuraven els nostres telèfons de contacte, i un petit qüestionari amb unes quantes preguntes bàsiques: nom del mas, dels camps, dels camins, dels boscos, límits veïnals, etc.; recollírem també els telèfons d'aquests veïns, per tal de contactar-hi i poder, més endavant, fixar l'hora i dia que els fos més adient per tornar-los a visitar i poder parlar sobre el tema exposat, alhora que aniríem recollint, així, els noms i les indicacions que creguessin més interessants de fer-nos saber.

De seguida la major part de veïns ens manifestaren la seva predisposició a col·laborar i uns quants van tenir l'amabilitat d'acompanyar-nos per les terres del veïnat, mostrar-nos els diferents indrets, els límits amb els municipis veïns, els traçats dels antics camins, els corriols i les dreceres, els boscos, els torrents, les rieres. També ens comentaren els canvis de nom d'algunes masies i els punts on hi havia hagut edificis antics que ja havien desaparegut, etc. Es pot dir que cada visita que fèiem ens aportava més material i noves informacions sobre el veïnat. Dos dels veïns que disposen d'un extens arxiu familiar, amb documents des del s. XVII ens en permeteren la consulta, la qual cosa contribuï a obtenir nous detalls històrics dels masos i de les terres del seu entorn.

Prèviament s'havia dissenyat una fitxa per anar recollint la informació obtinguda, després de contrastar la informació facilitada pels veïns i els noms històrics continguts en diferents capbreus dels s. XIV i altres documents de segles anteriors i posteriors.

La fitxa s'estructurava de la manera següent:

1. Nom del topònim descrit a la fitxa
2. Altres denominacions que ha tingut al llarg de la història
3. Situació dins el veïnat
4. Descripció física
5. Història
6. Determinació del topònim dins un esquema
7. Informador o document
8. Data del document o de la informació
9. Fotografia

Al final vàrem aconseguir aplegar un total de 279 topònims. Una gran part dels noms històrics citats, ningú no els recordava i no es pogueren ubicar amb exactitud dins del mapa. Per tant, a les fitxes on es recullen aquests noms, la

seva situació consta com a lloc indeterminat. També per acabar de completar el treball es van situar tots els noms inventariats en un mapa a escala 1:10.000, del veïnat de Llebrers.

El treball quedà plasmat en un llibre de 191 pàgines amb el títol de *Toponímia dels veïnats de Cassà. 1. Llebrers*, que fou editat a finals del 2006. A més de les fitxes de topònims, s'hi inclou un pròleg, una presentació on figuren les fonts documentals utilitzades per a la recollida dels topònims històrics i les persones que ens facilitaren bona part del material documental. Es parla també dels orígens del nom del veïnat (Llebrers), del seu territori, dels cursos d'aigua, de les comunicacions, dels boscos i conreus i dels masos del veïnat recollits per centúries des del s. XIV als s. XX i XXI. Finalment, en l'aparat d'annexos, queden transcrits uns quants dels principals capbreus dels diferents masos de Llebrers.

Enllestida aquesta primera etapa, començarem a preparar una segona recollida de topònims, aquesta vegada dins el marc territorial del veïnat de Sangosta.

La forma de treballar va ser idèntica a la indicada anteriorment. Cal remarcar també la bona acollida i la magnífica participació dels veïns a l'hora d'indicar-nos els indrets i els noms de les diferents peces de terra, dels masos, de les rieres, dels camins i de tota la toponímia en general. També manifestaren moltes vivències personals sobre els canvis produïts en el territori, sobretot per les diferències experimentades en els nivells freàtics de les aigües subterrànies situades, a mesura que el temps avança, a més profunditat. Hom va fer constar també la recent reducció territorial del veïnat, provocada per diverses circumstàncies: el límit oriental estava situat tradicionalment a llevant de la via del carrilet, mentre que actualment amb la creació del polígon industrial i amb el traçat de la variant de Cassà, a la part de ponent de la zona industrial, l'extensió ha quedat dràsticament retallada.

En fer la recerca cal remarcar també que un veí de la zona posà a la nostra disposició el seu arxiu personal amb més de setanta escriptures i molts altres documents entre els quals diverses llibretes de censos, censals i arrendaments, dels del darrer quart del s. XVIII fins a mitjan s. XX. Això ens donà molta informació sobre els noms, d'algunes de les masies i de moltes peces de terra, vigents en aquell període. Cal fer esment que en la consulta dels documents històrics, alguns des del s. XIII feien referència a l'oblidat veïnat de Ventallol, que ocupava la part oriental del veïnat de Sangosta i limitava, en el mateix sentit, amb el nucli antic de Cassà. Ocupava, per tant, en aquell temps, l'actual zona industrial i la de l'entorn del cementiri i s'acostava al nucli tot endinsant-se per on avui hi ha els carrers del Portal, Xavier Carbó, el Remei, el Molí i la carretera provincial.

Acabada la recerca, es van confeccionar 412 fitxes que donaven testimoni de cada un dels topònims localitzats que corresponien als veïnats de Sangosta i de Ventallol. Bona part dels topònims històrics, mercès a les afrontacions que estaven indicades en els documents, se'ls pogué ubicar en el mapa en el lloc corresponent o molt aproximat.

L'increment en el nombre de topònims, respecte al veïnat de Llebrers, fou degut, en part, al major gruix de la documentació històrica consultada i, també,

al fet que en el veïnat no hi ha zones muntanyoses ni boscoses i que gairebé cada camp té el seu nom específic. La novetat d'aquest segon recull de toponímia és que anava acompanyat d'un DVD que contenia entrevistes amb persones vinculades al veïnat i nombroses i interessants vistes del veïnat i dels seus masos. El llibre, de 263 pàgines i profusament il·lustrat amb fotografies aèries de la demarcació veïnal, va ser editat el novembre del 2009 amb el títol *Toponímia dels veïnats de Cassà. 2. Sangosta*.

Hom treballa hores d'ara en la recollida de documentació sobre dos veïnats més, el de Mosqueroles i el de Mont-roig. En el treball s'inclouran tots dos veïnats, atès que històricament el seu territori acollia únicament un sol veïnat, avui oblidat, que portava el nom de *veïnat de Perles*. La documentació històrica, més antiga, només fa referència a aquest darrer veïnat i ens ha semblat molt més coherent tenir en compte l'antic territori, ocupat ara pels dos veïnats citats, a l'hora de presentar-ne la toponímia.

Participants

Ja s'ha comentat en l'apartat anterior com es canalitzà la proposta sobre la recerca de la toponímia cassanenca. A l'hora de debatre la manera de dur-la a la pràctica hi participaren diverses persones que finalment estigueren d'acord a prendre, com a base del treball, les demarcacions veïnals, decisió que tothom va considerar ben encertada.

Calia doncs posar fil a l'agulla i començar la tasca. Inicialment semblava que dins el GREC hi hauria persones interessades en el tema i qui subscriu i Montserrat Gener vam decidir entrar a formar part de la nova secció de toponímia pensant que es formaria un petit grup amb el qual es podria col·laborar. No va ser així. El grup va ser petitíssim i ens vam trobar a les mans una tasca ingent que calia tirar endavant.

Tot hi que érem conscients, i ho som encara, de ser uns simples aficionats en el tema, vam decidir començar la recollida pel veïnat de Llebrers i iniciar els primers contactes amb els veïns que, com ja s'ha indicat, en comunicar-los el que preteníem, la majoria, s'hi adheriren de forma immediata. Des del GREC, l'arxivera ens lliurà tot un recull d'escriptures, la majoria capbreus transcrits i referits als masos de Cassà de la Selva, del s. XIV, que el bon amic Elvis Mallorquí, assabentat del que s'intentava fer, li trameté manifestant que podrien servir com a base de la toponímia històrica del nostre poble. Això va ser una bona injecció vitamínica.

Un parell de dies a la setmana, a la tarda, anàrem fent les visites concertades i amb Montserrat Gener preniem notes que després contrastàvem. També alguns dissabtes al matí, amb persones que no formaven part del GREC, gairebé sempre amb l'amic Jordi Rabassedas, la seva muller, Josep Serrano i altres, recorriem el veïnat aprofitant per visitar també algun veí, i en Jordi no parava de fer fotografies

de les masies i dels diversos indrets, de la ruta per on ens desplaçàvem... Fotografies que posteriorment s'inclourien en les fitxes dels corresponents topònims.

Cal fer referència també i agrair l'ajuda que vam rebre de Joan Bussó, propietari del mas Mates, de Llebrers que diverses vegades ens acompanyà a recórrer el veïnat i ens va mostrar on eren els termes municipals amb Llambilles i la situació de diversos topònims de difícil localització. En el mateix sentit ens hem de referir a l'ajuda rebuda de Joan Raset, del mas Cresta, qui ens mostrà l'antic traçat del camí ral de Girona a Sant Feliu de Guíxols, des de cal Carmelito de Llambilles fins a can Peret de Llebrers. També ens acompanyà i ens indicà els noms de molts indrets del veïnat.

Una altra persona que col·laborà en la nostra recerca va ser el malaguanyat Miquel Mias, de cal Gaig, que ens acompanyà i mostrà on estaven ubicats uns quants dels termes municipals compartits amb Campllong i també els noms i el lloc de diversos topònims. També hem de ressaltar la participació del malaguanyat Josep Torras, de can Maset, que ens acompanyà i mostrà on eren uns quants termes municipals compartits amb Campllong i un bon nombre de topònims propers a la seva masia. Bé, en general, l'agraïment és per a tots els veïns que tan amablement ens atengueren durant les nostres entrevistes.

Ja s'ha indicat que per a continuar el mateix treball sobre el veïnat de Sangosta es va utilitzar al mateix procediment que pel veïnat de Llebrers. Amb tot, cal remarcar que, a més de les notes escrites que vam prendre al començament, més tard ens servírem també d'una gravadora amb la qual enregistràvem l'entrevista i així obtinguérem més precisió a l'hora de recopilar molts detalls que, a més dels topònims, també es referien a altres qüestions interessants i relatives al veïnat. També en les visites indicades hi participà com a acompanyant i fotògraf Narcís Ribalta, autor del DVD complementari, qui s'oferí de forma espontània a realitzar-lo i que enriqueix i realça el treball sobre la toponímia del veïnat de Sangosta.

Les fonts

Ha quedat indicat més amunt que els diversos topònims inventariats s'han recollit, els uns mitjançant la documentació històrica i altres documents que ens ha estat possible consultar, i els altres, vigents avui dia, aportats pels propis habitants dels veïnats i per algunes persones que hi ha tingut vinculacions. Doncs bé, pel que fa als topònims documentals i a les informacions donades en el llibre ens hem servit de les fonts que, per acabar, relacionem a continuació.

Bibliografia

- ABADAL, Ramon d', *Catalunya Carolíngia*, vol. II: *Els diplomes carolingis a Catalunya*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2007.
- , *Dels visigots als catalans*, vol. I i II. Barcelona: Edicions 62, 1974.

- AADD, *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Lleida: Fundació Noguera / Pagès Editors, 2005.
- AADD, *Catalunya Romànica*, vol. V: *El Gironès, la Selva, el Pla de l'Estany*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1991.
- ARNALL I JUAN, M. Josepa, *Lletres reials a la ciutat de Girona. (1293-1515)*. Lleida: Ajuntament de Girona / Fundació Noguera, 2000.
- BAGUÉ, E; J. CARRERAS i O. GUTIERREZ, *Cassà de la Selva*. Girona: Diputació de Girona (Quaderns de la Revista de Girona, 30), 1990.
- BOLÓS, Jordi, i HURTADO, Víctor, *Atlas del Comtat de Girona (785-993)*. Barcelona: Rafael Dalamu Ed., 2000.
- BOSCH I MERCADER, Josep, *L'Església de Sant Martí de Cassà de la Selva*. Cassà de la Selva: Editora Cassanenca, 1991.
- COROMINAS, Joan, *Onomasticon Cataloniae*. Barcelona: Curial, 1997.
- DALMAU I CASANOVAS, Jaume, *Notes per a un estudi sobre els noms de lloc a Girona*. Girona: Colla Excursionista Cassanenca, 1968.
- DEPÓSITO DE LA GUERRA. Comisión Geográfica del N.E. de España. Instituto Geográfico, *Trabajos Topográficos. Término de Cassà de la Selva*. Madrid, 1924, 1925, 1926 i 1927.
- ESTEVA I CRUAÑAS, Lluís, i Lluís PALLI i BUXÓ, *Els llocs de la Vall d'Aro, Gissalis i el Monestir Guicolenç (881 – 1199)*. Sant Feliu de Guíxols: Amics del Museu de St. F. de G. i Institut d'Estudis del Baix Empordà, 1995.
- GENER I ROCA, Joan, *Apunts d'història de Cassà de la Selva*. Cassà de la Selva: Colla Excursionista Cassanenca, 1970.
- GUILLERÉ, Christian, *El llibre Verd de la ciutat de Girona (1144-1533)*. Lleida: Fundació Noguera / Pagès Editors, 2000.
- HOMS, M. Mercè, *El sindicat remença de l'any 1448*. Girona: Ajuntament de Girona, 2005.
- IGLÉSIES, Josep, *El fogatge de 1497*. Barcelona: Rafael Dalmau Ed., 1992.
- INSTITUT CARTOGRÀFIC DE CATALUNYA. *Mapes parcials cartogràfics del territori de Cassà de la Selva*.
- JUANOLA, Miquel, "Reportajes históricos de Cassà de la Selva". *Luz y Guía*. Cassà de la Selva, 1958.
- JULIOL, Griselda, *Llibre Vermell de la ciutat de Girona (1188-1624)*. Lleida: Fundació Noguera, 2001.
- LLUCH, Rosa, *Els remences de l'Almoina del Pa de la seu de Girona (segles XIV i XV)*. Universitat de Girona (Tesi doctoral), 2003
- MALLORQUÍ, Elvis, *El monestir de Sant Miquel de Cruïlles a l'Edat Mitjana*. La Bisbal d'Empordà: Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, 2000.
- , AHG. Recopilació Capbreus 1314, Almoina i Monestir Sant Feliu de Guíxols; ACA, Monacals de Sant Pere de Galligans. *Riudellots de la Selva* 2002.
- , *Paisatge i història de Sant Mateu de Montnegre*. Girona: Ajuntament de Quart, 2003.
- MARQUÈS, Josep M., *Cartoral de Carlemany*, vol. I i II. Lleida: Fundació Noguera / Pagès Ed., 1993.
- , *Col·lecció diplomàtica de Sant Daniel de Girona*. Fundació Noguera. Pagès Editors. Lleida 1997.

- , *Una història de la diòcesi de Girona*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Bisbat de Girona, 2007.
- , *Arixiu Diocesà de Girona. Repertori General*. CD. Girona: Diputació de Girona, 2002.
- MARTÍ, Ramon: *Col·lecció diplomàtica de la Seu de Girona*. Lleida : Fundació Noguera / Pagès Ed., 1997.
- MAYMÍ I RICH, Josep, *L'Abans. Cassà de la Selva*. Recull Gràfic 1890-1965. Molins de Rei: Efadós Ed., 2006.
- MERINO I SERRA, Jordi, *Cassà de la Selva i els seus orígens*. Cassà de la Selva: Ajuntament de Cassà de la Selva, 1998.
- PUIG, Jaume de, i Josep M. MARQUÈS, *Lletres del Bisbe de Girona. Segle XIV*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Facultat de Teologia i Ajuntament de Girona, 2007.
- SABATÉ, Flocel, *El territori de la Catalunya Medieval*. Barcelona: Rafael Dalmau Ed., 1997.
- SOBREQUÉS, Santiago; Sebastià RIERA i Manuel ROVIRA, *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada. Catalunya Carolíngia*, vol. V. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2003.
- TARRADELL, Miquel, *Prehistòria i antiguitat. Història dels Catalans Vol. I*. Barcelona: Edicions Ariel, 1968.
- XUTGLÀ I FIGUERAS, Josep, "La nostra església", *Llum i Guia*. Cassà de la Selva, 1984.

Arxius

Arxiu Històric Comarcal de Sta. Coloma de Farners

Fons històric patrimonial de la casa Rovirola-Batlle

Arxiu Històric de Girona

Notari Ignasi Xibertà. Llib. 43, any 1668; Llib. 44, any 1669

Arxiu Municipal de Cassà de la Selva

Llibre del Cadastre de 1733

Llibre de Talles (1710-1725)

Amillaraments del 1818 i 1831

Arxiu Parroquial de Cassà de la Selva

Llibre de l'Obra

Capbreus del Llum de l'altar de Sant Martí (1341)

Llibre del Salpà (1744 a 1751)

Arxiu Família Albertí, de Llebrers

Els Llaurado; els Albertí; i els Estrach (1664-1991)

Arxiu Família Casadevall, de Mont-Roig

Els Vila; els Mont; els Darna; els Muixach; els Casadevall (1693-1885)

Arxiu Família Duran, de Cassà de la Selva

Els Oliver o Olivé; els Durán.

Arxiu Família Maymí, de Cassà de la Selva

Els Esteva (1582-1771); els Homs (1699-1832)

Arxiu Família Mias, de Llebrers (1664-1890)**Arxiu Montserrat Gener, de Cassà de la Selva**

Documents del Sr. Joan Gener i Roca
Llibre del mas Vallera
Protocols de Domènec Xiberta (1714-1715)
Llevador del Cadastre (1749)
Llevador de Censos del Comú (1773)
Anotacions històriques del Sr. Puigdevall

Arxiu Josep Vidal, de Sangosta

Els Vidal (1785-2000); els Dalmau (1817-1971).